

Hagvísar Seðlabanka Íslands

Yfirlit um þróun efnahagsmála

Seðlabanki Íslands
Apríl 2003

Yfirlit efnahagsmála

Hækkun vísitölu neysluverðs í apríl minni en vænst var, þrátt fyrir 1½% hækkun markaðsverðs húsnæðis

Vísitala neysluverðs hækkaði í apríl um 0,13%. Kjarnavísitölurnar hækkuðu báðar um 0,2%. Yfir tólf mánuði hækkaði vísitalan um 2,3%, kjarnavísitala 1 um 2,4% og kjarnavísitala 2 um 2,1%.

Hækkunin í apríl var ívið minni en markaðsaðilar höfðu gert ráð fyrir. Það var einkum húsnæðiskostnaður sem hreyfði vísitöluna, en einnig gætti nokkurra áhrifa af verðhækkun fatnaðar, eftir að síðustu útsölum vetrarins lauk.

Markaðsverð húsnæðis hækkaði um 1,4% milli mánaða, en allur húsnæðisliður vísitölnnar um 0,7%. Að húsnæðiskostnaði undaskildum var neysluverðsvísitalan óbreytt í apríl og aðeins 1,1% hærri en fyrir ári. Í fimm mánuði samfleytt hefur markaðsverð húsnæðis hækkað u.þ.b. 1% eða meira á milli mánaða og um 9,6% undanfarið ár. Óvenjulegt er hversu stöðug hækkunin hefur verið að undanfögnu.

Verð þjónustu á markaði lækkaði um 0,4% í apríl eftir að hafa verið óbreytt í mars. Tólf mánaða hækkun hennar nam 2,7% og hefur helmingast frá því í desember sl. Verð opinberrar þjónustu var enn 6½% hærri en fyrir ári, en þar kann að gæta hliðrunaráhrifa frá því opinberum gjaldskrárhækkunum var frestað vegna vísitöluviðmiðunar aðila vinnumarkaðarins í maí í fyrra. Vöruverð í heild var í apríl 2003 svipað eða heldur lægra en fyrir ári og dagvöruverð 2,3% lægra.

Verðbólguálag ríkisskuldabréfa hefur að undanfögnu verið svipað og fyrir mánuði og hækkar nokkuð eftir því sem líftími bréfanna lengist. Í apríl gerði almenningur að meðaltali ráð fyrir að verðbólga næstu tólf mánuði yrði 3,7%, þ.e.a.s. ívið meiri en vænst var í janúar. Flestir töldu verðbólguna verða nálægt 3%. Verðbólguvitund lækkaði hins vegar lítillega og var bilið á milli

verðbólguvitundar og mældrar verðbólgu minna í apríl en í janúar sl. Að meðaltali taldi almenningur að verðbólgan væri tæplega 3%, samanborið við 2,3% hækkun vísitölu neysluverðs. Verðbólguvæntingar og -vitund fylgjast oftast að, en svo reyndist ekki í apríl. Kann þar að gæta áhrifa fyrirhugaðra stórframkvæmda og kosninga.

Mikill vöxtur í notkun greiðslukorta

Greiðslukortavelta í mars sl. var 10,5% meiri að raungildi en fyrir ári og 8,3% meiri fyrstu þrjá mánuði ársins. Notkun greiðslukorta hefur ekki aukist jafn ört í tvö ár. Hins vegar var ársvöxtur dagvöruveltu öllu dræmari en mánuðina á undan.

Áframhaldandi uppsveifla í tekjum af óbeinum sköttum

Tekjur af sölu Búnaðarbankans stórbættu afkomu ríkissjóðs til marsloka og uppsveifla heldur áfram í tekjum af óbeinum sköttum. Raunvöxtur tekna af virðisaukaskatti um 10% og auknar tekjur af innflutningsgjöldum bera vitni um aukin þjóðarútgjöld. Gjöld ríkissjóðs hækka enn umfram tekjur án eignasölu, einkum vegna mikilla útgjalda til félags- og menntamála. Tekjur voru nær 6½ ma.kr. umfram gjöld fyrstu 3 mánuði ársins samanborið við 0,5 ma.kr. halla á sama tíma 2002. Sé horft framhjá eignasölu versnaði hins vegar afkoma ríkisins í 4½ ma.kr. halla á fyrstu 3 mánuðum 2003 samanborið við 0,5 ma.kr. halla á sama tíma 2002.

Lausum störfum fjölgar en árstíðarleiðrétt atvinnuleysi enn á uppleið

Atvinnuleysi mældist 4% í mars, en eftir árstíðarleiðréttingu telst það 3,3%. Atvinnuleysið minnkaði lítillega milli mánaða en jókst eftir árstíðarleiðréttingu, þriðja mánuðinn í röð. Samkvæmt vinnumarkaðskönnun Hagstofunnar var

atvinnuleysið 3,9% á fyrsta fjórðungi ársins, eða svipað og meðaltal skráðs atvinnuleysis á tímabilinu. Frá og með janúar 2003 hóf Hagstofan ársfjórðungslegar vinnumarkaðsrannsóknir. Í tengslum við þessar breytingar fór fram umfangsmikil endurskoðun á spurningum, hugtökum og aðferðarfræði. Niðurstöður frá og með 2003 eru því ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Eins og getið var um í síðustu Hagvísun kann fjölgun lausra starfa ásamt bjartari horfum hjá fyrirtækjum að vera fyrsta merki umskipta á vinnumarkaði, þótt árstíðarleiðrétt atvinnuleysi haldi áfram að aukast. Í lok mars voru laus störf hjá vinnumiðlunum umtalsvert fleiri en fyrir ári, annan mánuðinn í röð. Fjölgunin hefur að mestu verið á landsbyggðinni. Að nokkru leyti má rekja hana til verkbeiðna vegna starfa í sláturhúsum, sem að töluverðu leyti hafa verið mönnum út-lendingum. Að hluta til endurspeglar fjölgunin því e.t.v. væntingar um að hægt verði að manna þessa starfsemi með innlendu vinnuafli fremur en aukna eftirspurn eftir vinnuafli. Útgefin atvinnuleyfi voru mun færri en fyrir ári. Ný tímabundin atvinnuleyfi voru helmingi færri en í fyrra og framlengd atvinnuleyfi fimmtungi færri.

Afgangur á vöruviðskiptum 7,4 ma.kr. fyrstu tvo mánuði ársins

Eftir samdrátt í janúar jukust vöruviðskipti við útlönd í febrúar verulega frá sama tíma í fyrra. Útflutningur var 16% meiri á föstu gengi og innflutningur 17% meiri. Sveiflurnar milli janúar og febrúar má líklega rekja til tilviljunarkenndrar hliðrunar milli mánaða, enda sveiflurnar

svipaðar í innflutningi og útflutningi. Innflutningur varanlegrar neysluvöru fyrstu tvo mánuði ársins á föstu gengi jókst um 57% á milli ára, sem er í takt við aðrar vísbendingar um vaxandi einkaneyslu. Vísbendingar eru um að innflutningur hafi einnig aukist verulega í mars, en óvissa er um túlkun þeirrar vísbendingar vegna þess að páskar voru í lok mars í fyrra, en í apríl á þessu ári. Áreiðanlegar vísbendingar um þróun utanríkisviðskipta á þessu ári fást því ekki fyrir en apríltölur liggja fyrir.

Fyrstu tvo mánuði ársins var 7,4 ma.kr. afgangur á vöruviðskiptum við útlönd, sem er aðeins meiri afgangur en á sama tíma í fyrra, að teknu tilliti til gengisbreytinga.

Annað

- Sementssala í mars var meira en þriðjungi meiri en fyrir ári (mynd 12).
- Afli fyrstu þrjá mánuði ársins var töluvert minni en fyrir ári, í öllum tegundum afla (myndir 23-24).
- Eldsneytisverð hefur lækkað ört að undanförmu (mynd 26).
- Skammtímavaxtamunur við útlönd hefur minnkað verulega undanfarinn mánuð og var aðeins 1,8% 16. apríl sl. (mynd 50).
- Iðnaðarframleiðsla í helstu iðnríkjum er áfram í lægð og hækkun orkuverðs leiddi til aukinnar verðbólgu, en kjarnaverðbólga er víðast lítil (myndir 59 og 61).

Í Hagvísun er notast við talnagögn sem tiltæk voru 23. apríl 2003.

Yfirlitstafla Hagvísu

I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar ¹	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Breyting (%)			Áhrif á vísitölu (%)	Breyt. yfir 12 mán.
			frá fyrri mánuði	yfir 6 mánuði ²	yfir 12 mánuði		
Vísitala neysluverðs (maí 1988=100).....	apr. '03	227,0	0,1	2,6	2,3	-	7,5
Kjarnavísitala 1 (VNV án búvöru, grænmetis, ávaxta og bensíns)	apr. '03	128,1	0,2	3,2	2,4	2,1	8,8
Kjarnavísitala 2 (kjarnavísitala 1 án opinberrar þjónustu).....	apr. '03	128,8	0,2	2,9	2,1	1,7	9,4
Innlendar vörur án búvöru og grænmetis	apr. '03	128,0	0,3	-0,3	0,2	0,0	9,9
Búvörur og grænmeti.....	apr. '03	116,6	-0,6	-4,0	-2,3	-0,2	1,6
Innfluttar vörur án áfengis og tóbaks	apr. '03	110,4	0,4	-0,9	-0,7	-0,2	7,8
- mat- og drykkjarvörur.....	apr. '03	123,3	-0,7	-7,4	-5,5	-0,2	10,7
- nýr bíll og varahlutir.....	apr. '03	114,6	0,3	1,8	-0,7	-0,1	12,9
- bensín.....	apr. '03	127,2	-0,4	3,1	8,5	0,3	-6,0
- innfluttar vörur aðrar.....	apr. '03	101,8	0,8	-1,7	-1,7	-0,3	7,8
Húsnæði.....	apr. '03	163,6	0,7	11,3	8,3	1,4	6,0
Opinber þjónusta.....	apr. '03	126,6	0,0	7,9	6,6	0,5	5,2
Önnur þjónusta.....	apr. '03	135,9	-0,4	1,3	2,7	0,6	9,7
Dagvara.....	apr. '03	123,3	0,0	-3,5	-2,3	-0,4	-
Innflutningsgengisvísitala (31. des. 1994=100).....	31. mars'03	102,1	-1,0	-12,9	-12,0	-	8,4

	Nýjasta tímabil	Vænt 12 mán. verðbólga	Breyt. frá síðustu könnun.	Vænt 12 m. verðbólga fyrir ári	Vænt verðbólga á ársvarða á næstu 2 ár	Hugmynd um verðb. sl. 12 mán.
Verðbólguvæntingar m.v. verðbólguálag vaxta ³	16. apr. '03	-	-	-	1,8	2,1
Verðbólguvæntingar fyrirtækja.....	feb. '03	2,1	0,5	-	2,4	-
Verðbólguvæntingar almennings.....	apr. '03	3,7	0,1	6,0	-	3,0

1. Grunn tímabil vísitalna: Vísitala neysluverðs: maí 1988; aðrar verðvísitölur undirflokkna: mars 1997=100. 2. Umreiknað til ársraða. 3. Reiknað verðbólguálag til 1, 2 og 3 ára miðað við mismun ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskirteina með sama líftíma.

II Framleiðsla og eftirspurn	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi	Breyt. frá f. ári (%)
Landsframleiðsla (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	196,6	202,3	-	-3,0	774,4	-0,6
Þjóðarútgjöld (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	195,6	193,0	-	0,2	760,6	-2,6
Einkaneysla (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	109,4	108,2	-	1,3	419,5	-1,2
Samneysla (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	51,1	46,6	-	4,7	194,7	3,1
Fjármunamyndun (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	34,9	38,2	-	-8,5	146,5	-13,0
Útflutningur (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	72,1	82,7	-	-2,6	307,3	2,9
Innflutningur (ma.kr.).....	4. ársfj. '02	-71,1	-73,5	-	6,8	-293,5	-2,4
Velta skv. virðisaukaskattsskýrslum (ma.kr.).....	nóv.-des.'02	224,8	231,4	-1,7	-2,8	1.293,3	0,0
Dagvöruvelta (ma.kr.).....	mars '03	105,2	113,3	9,9	-7,2	100,5	1,0
Greiðslukortavelta (ma.kr.) ¹	mars '04	38,7	34,5	-2,2	7,9	116,8	12,2
Velta skráðra fyrirtækja (ma.kr.).....	jan.-des.'02	362,4	330,5	-	-	362,4	9,7
Sementssala (þús. tonn).....	mars '03	8,4	6,3	34,9	34,5	21,5	19,7
Nýskráning bifreiða (stk.).....	mars '03	828	486	4,5	70,4	2,372	56,8

Skýring: Allar breytingar fjárhæða á milli tímabila eru raunbreytingar. 1. Breytingar eru reiknaðar út frá árstíðarleiðrétttum tölum.

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi fyrir ári	Breyt. frá f. ári (%)
Verðlag sjávarafurða í erlendum gjaldmiðli (jan. 1999 = 100)	feb. '03	100,5	104,6	-0,9	-4,0	100,9	-3,5
Verðlag áls á heimsmarkaði (\$/tonn).....	apríl'03	1.319	1.370	-5,1	-3,7	1.377	0,0
Verð olíu á heimsmarkaði ((\$/fat).....	apríl'03	24,5	25,7	-19,1	-4,4	29,7	35,0
Botnfiskaflí (þús. tonn).....	mars '03	56,7	56,5	60,1	0,3	120,3	-2,0
Uppsjávarafli (þús. tonn).....	mars '03	124,6	366,2	-50,0	-66,0	604,1	-34,4
Vöruútflutningur (ma.kr.) ¹	feb.03	16,8	16,1	5,9	15,7	32,9	4,5
- sjávarafurðir (ma.kr.) ¹	feb.03	9,8	9,8	12,7	10,8	18,6	1,4
- ál (ma.kr.) ¹	feb.03	3,5	2,6	1,2	51,0	7,0	10,5
- aðrar iðnaðarvörur (ma.kr.) ¹	feb.03	2,7	3,0	-4,1	2,0	5,6	10,3
Vöruinnflutningur (ma.kr.) ¹	feb.03	14,0	13,4	25,1	16,8	25,5	5,2
Vöruskiptajöfnuður (ma.kr.) ¹	feb.03	2,7	2,7	-2,0	0,0	7,4	-0,7
Útflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '02	23,5	24,7	-27,2	4,8	103,9	-2,9
Innflutningur þjónustu (ma.kr.) ¹	4. ársfj. '02	24,6	24,1	-12,0	-2,0	102,8	-1,9
Raugengi m.v. verðlag (1980=100).....	1. ársfj. '03	95,2	84,3	5,8	13,0	95,2	13,0

1. Breytingar á vöru- og þjónustuviðskiptum við útlönd eru á föstu gengi.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting ¹ frá		Frá ársbyrjun ²	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi fyrri ári (%)	Breyt. frá fyrri ári (%)
IV Vinnumarkaður og tekjur							
Fjöldi atvinnulausra.....	mars '03	5.645	3.692	-113	1.953	5.537	57,4
Hlutfall atvinnulausra, árstíðarleiðrétt (% af mannafla).....	mars '03	3,3	2,2	0,1	1,1	3,2	1,1
Atvinnuleysi skv. vinnumarkaðskönnun (% af mannafla).....	apr. '03	3,9	3,2	0,7	0,7	-	-
Vinnumagn (klst. á viku) (vinnumarkaðskönnun Hagstofu)	nóv. '02	-	-	1,1	-1,7	-	-
Laus störf á vinnumiðlunum.....	mars '03	296	225	74	32	200	4,5
Útgáfa nýrra atvinnuleyfa.....	mars '03	44	90	26	-51	128	-55,2
Útgáfa atvinnuleyfa alls.....	mars '03	179	264	6	-32	561	-38,3
Launavísitala (des. 1988=100).....	mars '03	237,8	225,0	0,1	5,7	237,4	5,6
Kaupmáttur launa m.v. launavísitölu (1990=100).....	mars '03	131,0	126,7	-0,9	3,4	131,7	3,8

1. Breytingar á fjölda atvinnulausra sýna fjölgun/fækkun; breytingar á hlutfalli atvinnulausra sýna hækkun/lækkun (einingin prósent); allar breytingar vísitalna og breytingar á útgáfu atvinnuleyfa og fjölda lausra starfa eru hlutfallslegar (%); breytingar í aftasta dálki eru hlutfallslegar (%). 2. Meðalfjöldi atvinnuleysisdaga í mánuði, meðaltal atvinnuleysisshlutfalls en uppsafnaður fjöldi atvinnuleyfa .

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Gildi f. ári (%)	Breyt. frá f. ári (%)
V Opinber fjármál							
Tekjuafgangur ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '03	2,1	0,8	-	-	6,4	-
Tekjuafgangur ríkissjóðs, hlutfall af tekjum (%).....	mars '03	8,6	3,8	-	-	9,3	-
Hrein lánsfjárförf (ma.kr.).....	mars '03	-3,1	0,7	-	-	-6,4	-
Hrein lánsfjárförf (% af tekjum).....	mars '03	-12,8	3,7	-	-	-9,4	-
Tekjur ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '03	23,9	20,0	10,0	19,7	68,3	23,2
- af virðisaukaskatti (ma.kr.).....	mars '03	6,2	5,5	-2,0	12,8	16,0	11,9
- af staðgreiddum tekjuskatti & tryggingargj. (ma.kr.).....	mars '03	6,5	6,3	1,5	3,6	19,3	3,8
- af innflutningi og áfengi (ma.kr.).....	mars '03	1,3	1,1	1,0	13,1	3,8	14,7
Útgjöld ríkissjóðs (ma.kr.).....	mars '03	21,9	19,2	0,5	13,7	62,0	10,7

Skýring: Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 mánaða meðaltöl, fram til þess mánaðar sem tilgreindur er.

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá f. ári (%)
VI Eignamarkaðir							
Úrvalsvísitala, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100).....	mars '03	1.393,2	1.297,8	2,1	7,4	1.365,6	8,2
Heildarvísitala aðallista, mánaðarmeðaltal (des. 1997=100)....	mars '03	1.463,6	1.310,6	1,8	11,7	1.440,8	13,1
Velta, mánaðarleg (ma.kr.).....	mars '03	50,7	32,8	36,9	54,5	116,7	42,4
Íbúðaverð á höfuðborgarsvæði (jan. 1996=100).....	mars '03	176,7	161,4	0,9	9,5	174,7	8,4
Rauuverð íbúða á höfuðborgarsvæði (jan. 1996=100).....	mars '03	136,9	127,2	0,4	7,6	135,8	6,5
Aflahlutdeild (kr./kg.).....	apr. '03	1.250	840	0,0	48,8	1.225	57,6

	Nýjasta tímabil	Nýjasta gildi	Gildi fyrir ári	Breyting í % frá		Frá ársbyrjun	
				næsta tíma-bili á undan	fyrri ári	Meðal-tal	Breyt. frá fyrri ári (%)
VII Fjármálamarkaðir							
Útlán innlánsstofnana til innlendra aðila (ma.kr.).....	31. mars '03	707,8	689,1	1,6	2,7	-	-
að frádregnum áætl. gengis- og vísitöluáhrifum (vísitala)	31. mars '03	167,8	156,3	1,8	7,3	-	-
að raungildi (jan. 1999=100).....	31. mars '03	128,2	127,7	1,5	0,4	-	-
Útlán lánakerfisins (ma.kr.).....	31. des. '02	1.985,0	1.918,3	0,5	3,5	-	-
M3 (ma.kr.).....	31. mars '03	407,5	361,4	3,6	12,8	-	-
Stýrivextir Seðlabankans (%).....	16. apr. '03	5,3	9,6	0,0	-4,3	5,5	-4,5
Peningamarkaðsveitir, 3ja mán (%) ¹	16. apr. '03	5,3	10,7	-0,2	-5,4	5,7	-6,2
Ríkisvxlavextir, 3ja mán (%) ¹	16. apr. '03	4,8	5,6	-0,4	-0,8	5,3	-3,4
Skammtímarauvextir 3 mán. ríkisvixla m.v. verðb.álag (%) ¹	16. apr. '03	2,5	6,6	0,0	-4,0	2,8	-4,1
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (4 ár, RIKB 07 0209) (%) ¹	16. apr. '03	7,1	8,9	-0,1	-1,9	7,1	-2,1
Ávöxtunarkrafa ríkisbréfa, (10½ ár, RIKB 13 0517) (%) ¹	16. apr. '03	8,0	-	0,2	-	7,8	-
Ávöxtunarkrafa húsbreifa til 25 ára (IBH 26 0315) (%) ¹	16. apr. '03	5,0	6,0	0,0	-1,1	5,0	-1,0
Ávöxtunarkrafa húsbreifa til 40 ára (IBH 41 0315) (%) ¹	16. apr. '03	4,9	5,7	0,0	-0,8	4,9	-0,7
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 5 ára (RIKS 05 0410) (%) ¹ ..	16. apr. '03	4,3	5,8	0,0	-1,5	4,4	-1,7
Ávöxtunarkrafa spariskírteina til 15 ára (RIKS 15 1001) (%) ¹	16. apr. '03	4,8	5,4	0,0	-0,6	4,8	-0,5
Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ¹ ...	16. apr. '03	12,0	16,9	-0,1	-4,9	12,2	-5,1
Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða (%) ¹	16. apr. '03	9,2	10,2	0,0	-1,0	9,3	-0,9
Gengisvísitala krónunnar (31. des. 1991=100) ¹	16. apr. '03	121,4	136,1	-0,6	-10,8	122,3	-11,4

1. Allar tölur nema í tveimur öftustu dálkum miðast við 4 vikna meðaltöl, til þess dags sem tilgreindur er.

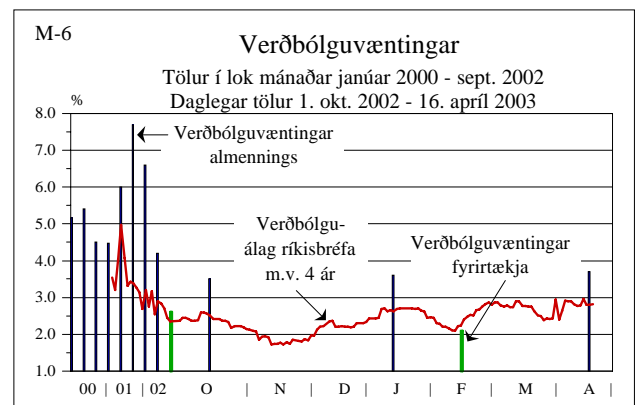
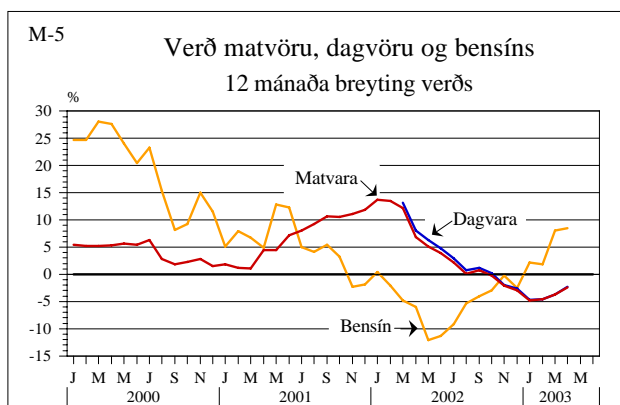
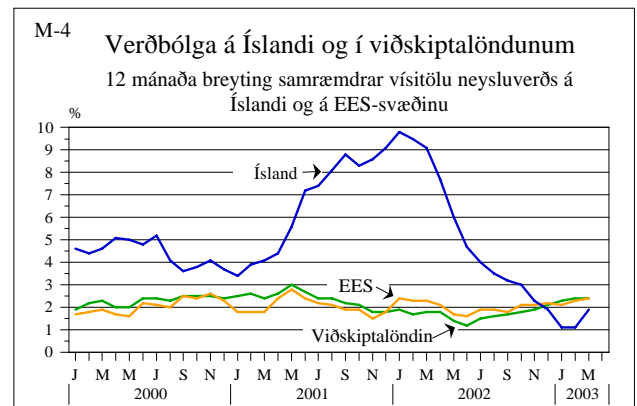
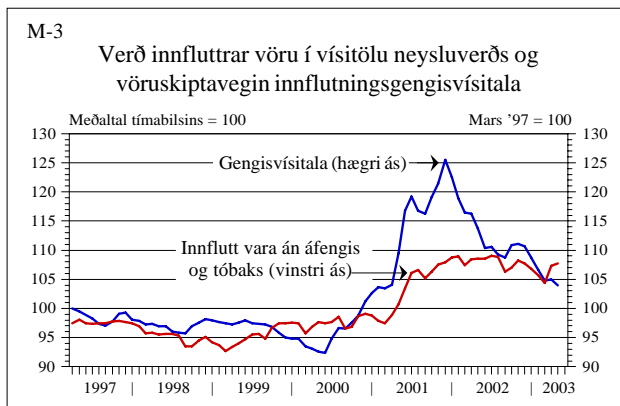
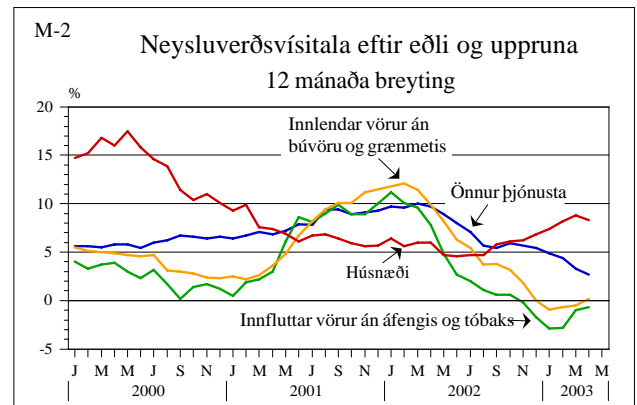
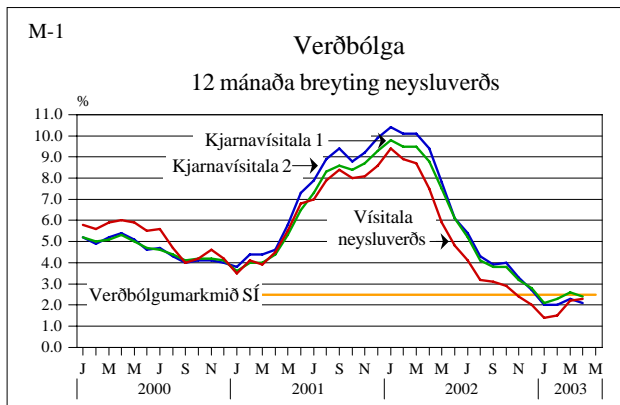
I Verðlagsþróun og verðbólguvæntingar

Vísitala neysluverðs hækkaði í apríl um 0,13%. Án húsnæðis var hún óbreytt. Yfir tólf mánuði hækkaði vísitalan um 2,3% og án húsnæðiskostnaðar um 1,1%. Kjarnavísitölurnar hækkuðu báðar um 0,2% og tólf mánaða hækkun þeirra var 2,4% og 2,1%.

Markaðsverð á húsnæði hækkaði um 1,4% milli mánaða og um 9,6% á tólf mánuðum. Verð á fötum og skóm hækkaði um 2,7% milli mánaða, en var 0,4% lægra en í apríl í fyrra. Verð á matvörum lækkaði um 0,3% milli mánaða og hefur lækkað um 2,4% á tólf mánuðum.

Þrátt fyrir nokkrar sveiflur á tímabilinu var verðbólgu-álag ríkisskuldabréfa um miðjan apríl lítið breytt frá fyrri mánuði. Þann 17. apríl var verðbólguálag 1,8% til tveggja ára, 2,5% til fjögurra ára og 3,1% til sex ára.

Samkvæmt könnun á verðbólguvæntingum almennings, sem gerð var í apríl, gerir almenningur að meðaltali ráð fyrir að verðbólga næstu tólf mánuði verði 3,7% sem er lítilsháttar hækkun frá janúarkönnuninni. Miðgildi væntrar verðbólgu var 3% í báðum könnunum.

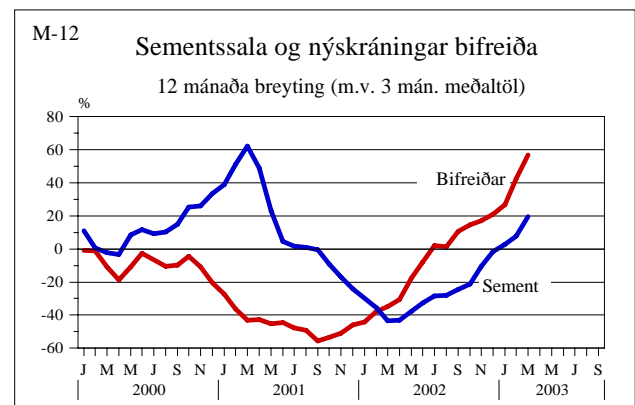
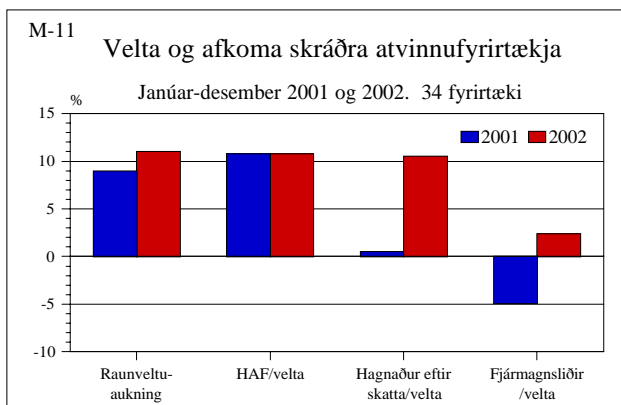
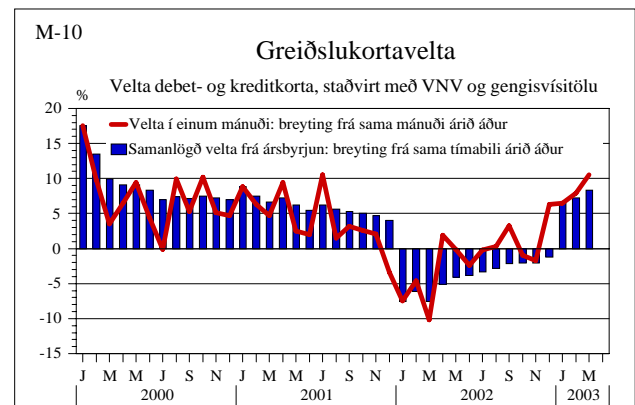
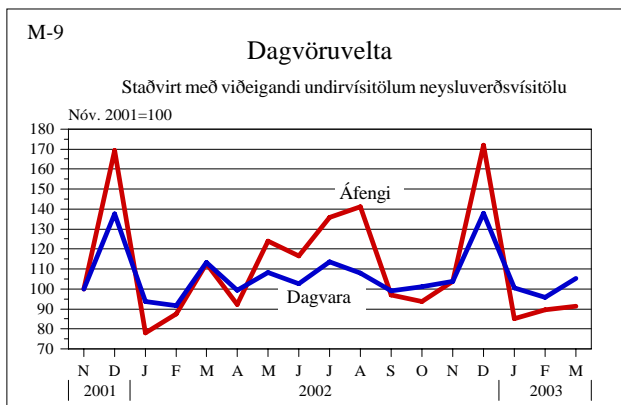
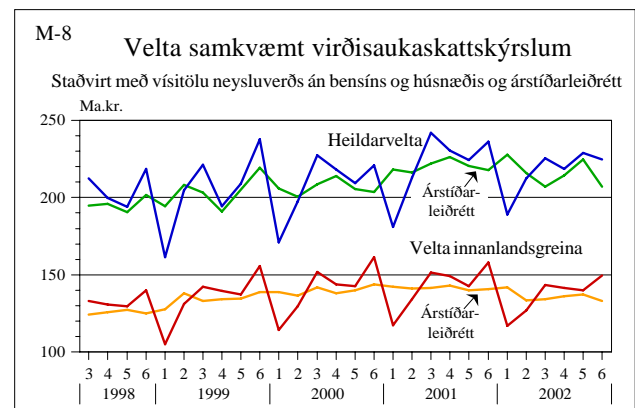
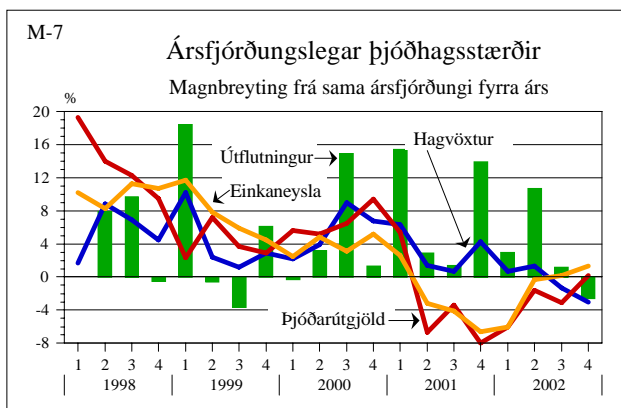
II Framleiðsla og eftirspurn

Dagvöruvelta fyrstu þrjú mánuði ársins var u.þ.b. 1% meiri að raungildi en fyrir ári. Þetta er minni vöxtur en mánuðina tvo á undan, en hafa ber í huga að páskar voru í lok mars í fyrra.

Greiðslukortavelta í mars sl. var 10,5% meiri að raungildi en fyrir ári, og 8,3% meiri fyrstu þrjú mánuði ársins. Hefur notkun greiðslukorta ekki aukist jafn mikið í tvö ár.

Fyrstu þrjú mánuði ársins voru nýskráningar bíla 57% fleiri en á sama tíma í fyrra. Fyrstu tvo mánuði ársins var bílainnflutningur 87% meiri en fyrir ári, á föstu gengi, og vöxturinn virðist hafa verið svipaður í mars.

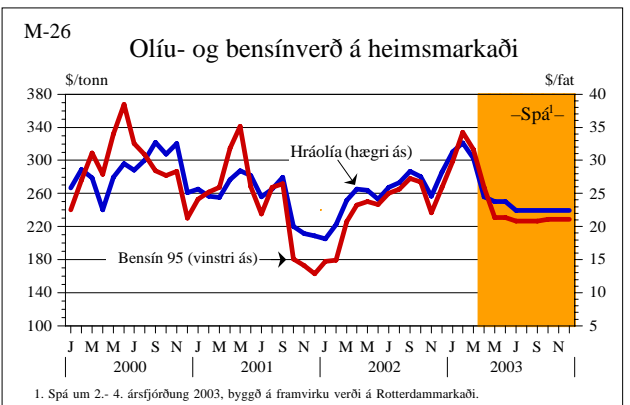
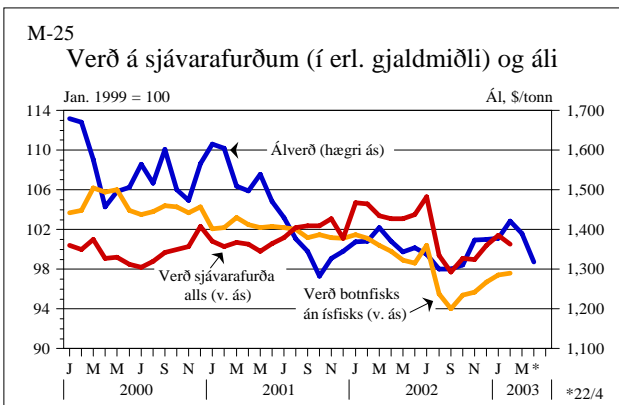
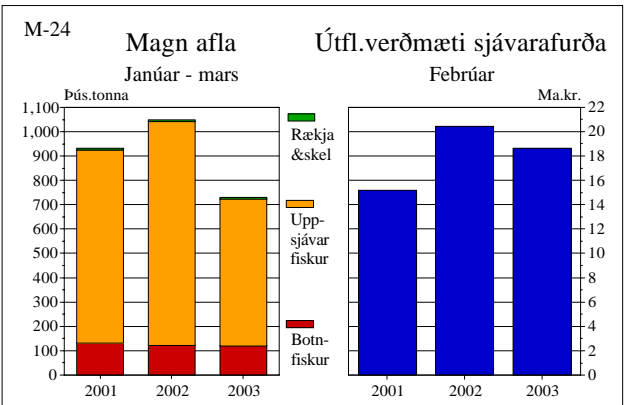
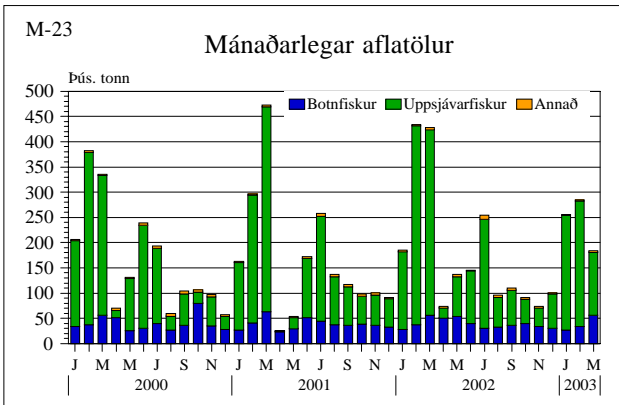
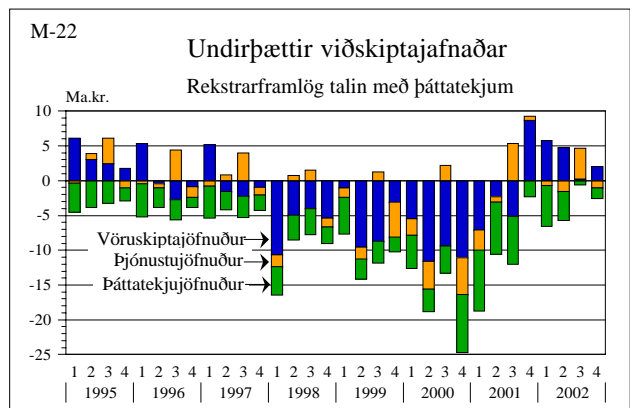
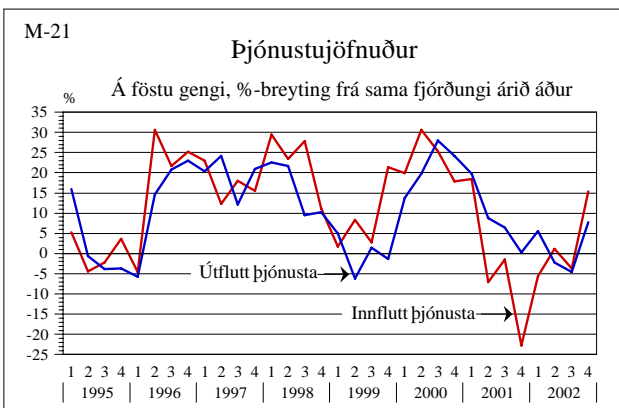
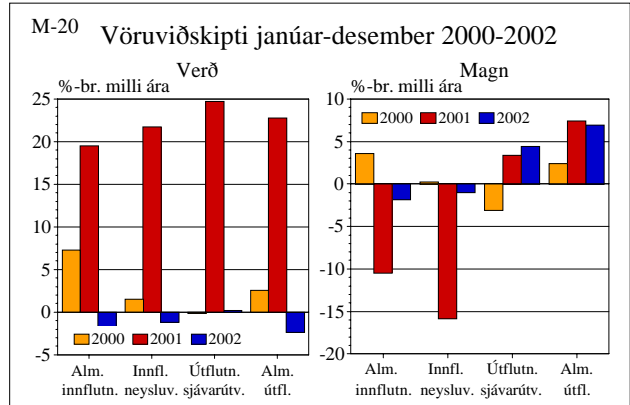
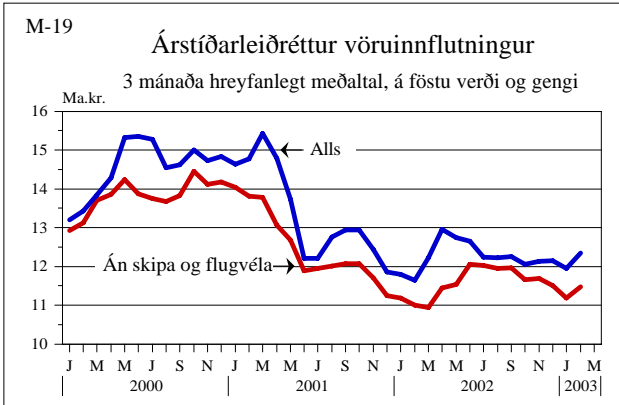
Á fyrsta fjórðungi ársins var selt fimmtungi meira sement en fyrir ári og hefur aðeins einu sinni verið meiri sala á þessum árstíma sl. 14 ár. Í mars var sementssalan 36% meiri en fyrir ári.

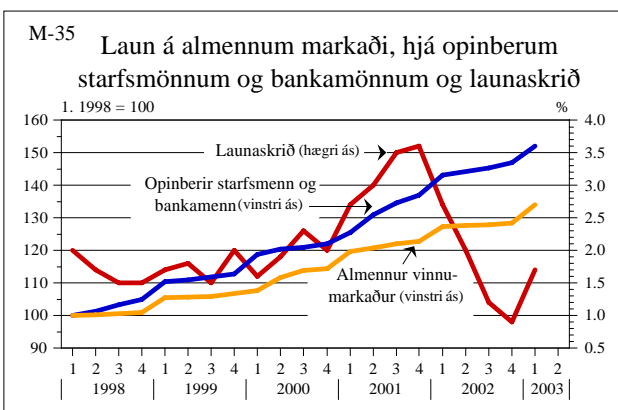
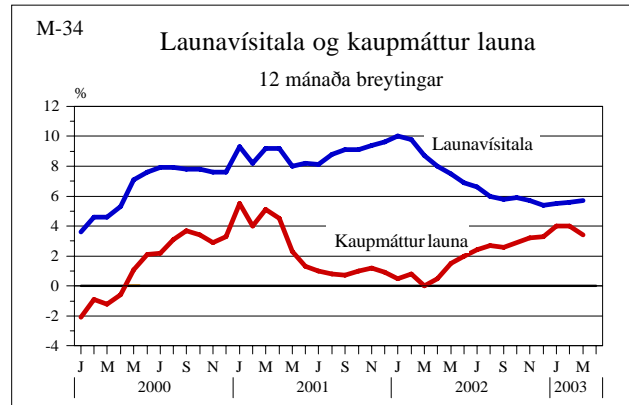
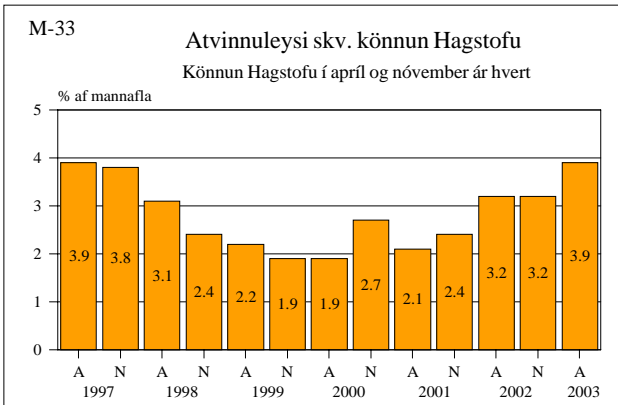

III Utanríkisviðskipti og ytri skilyrði

IV Vinnumarkaður og tekjur

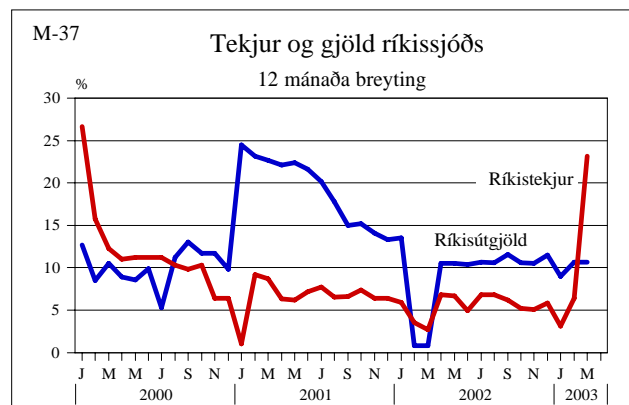
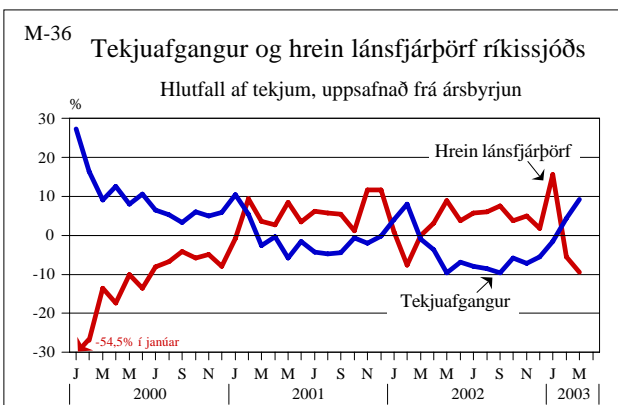
V Opinber fjármál

Hagnaður af sölu Búnaðarbanka Íslands skilaði 10 ma.kr. í mars. Innheimtar tekjur umfram greidd gjöld voru 6½ ma.kr. frá áramótum. Á sama tíma í fyrra var jöfnuður á tekjum og gjöldum. Án eignasölu var 4½ ma.kr. halli á afkomu ríkis miðað við ½ ma.kr. halla á sama tíma 2002. Með jafnvægi á öðrum eignahreyfingum var hreinn lánsfjárafangur svipaður, eða 6½ ma.kr. frá áramótum. Honum var varið til að bæta stöðu ríkissjóðs við Seðlabankann og greiða 2 ma.kr. inn á lífeyrisskuldbindingar.

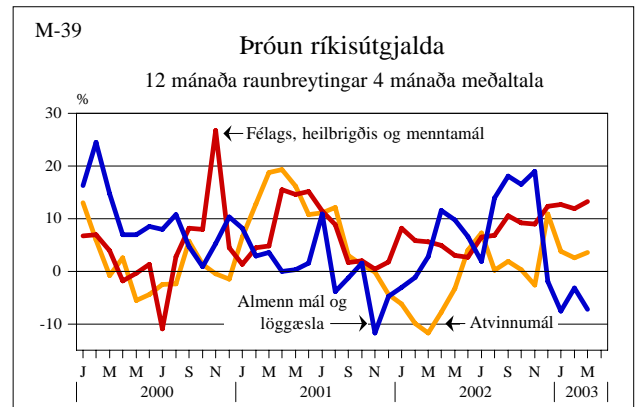
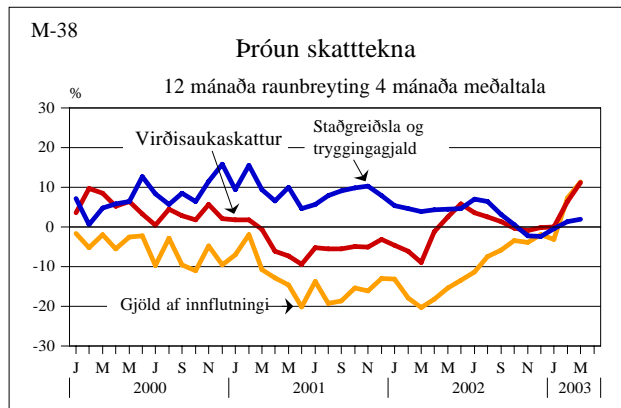
Tekjur ríkisins af sköttum sl. 4 mánuði (desember-mars) voru 5% meiri en fyrir ári og stafar breytingin nær eingöngu af meiri tekjum af óbeinum, neyslutengdum

sköttum. Bæði virðisaukaskattur og innflutningsgjöld skil-uðu u.þ.b. 11% meiri tekjum að raungildi en fyrir ári, tekjuskattur einstaklinga og tryggingagjöld héldu rúmlega í við verðlag, en tekjur af eignarsköttum drógust saman vegna lækkunar skatthlutfalla. Tekjur án eignasölu hafa undanfarna 4 mánuði verið 6% hærri að raungildi en fyrir ári.

Útgjöld jukust á sama tíma um 12% að raungildi, en gjöld án vaxta, sem gefa betri vísbendingu um undirliggjandi fjárstreymi, um 10%. Samdráttur var í útgjöldum vegna almennrar stjórnslu, en útgjöld til félags- og menntamála jukust um 13% að raungildi.

V Opinber fjármál

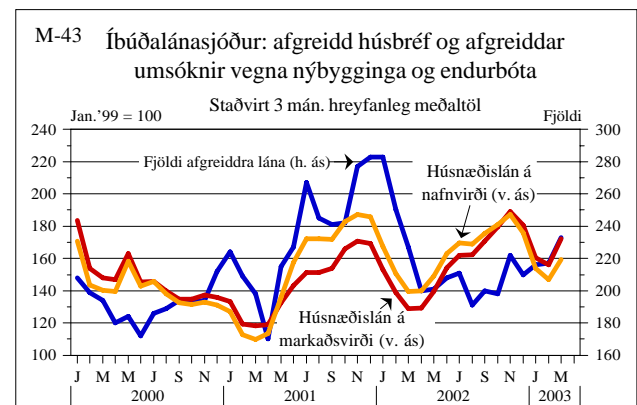
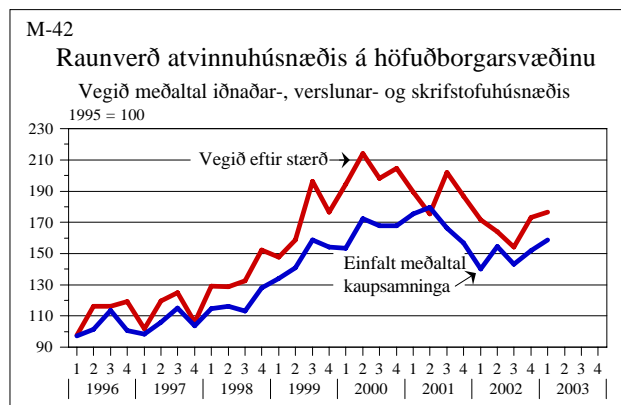
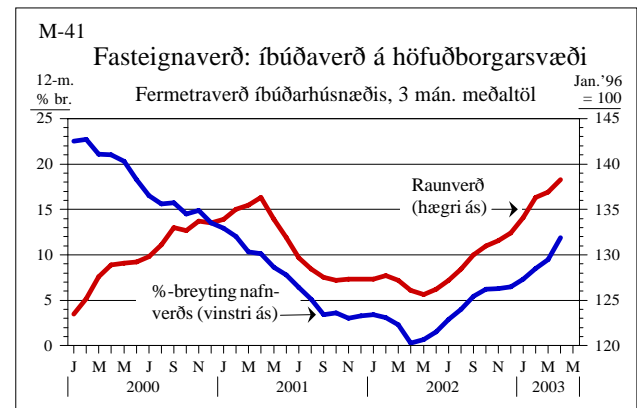
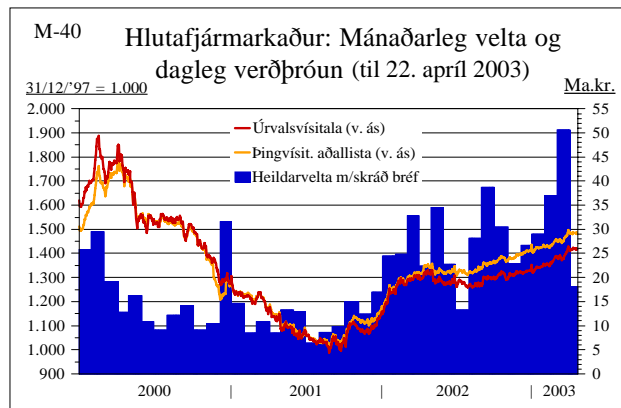
VI Eignamarkaðir

Hlutabréfaverð heldur áfram að hækka og var úrvalsvísitalan 22. apríl sl. rúmlega 7% hærra en í byrjun árs. Hækkað hafa vísitölur lyfjagreina (10,6%), fjármála og trygginga (9,4%) og olíudreifingar (5,1%) en vísitölur annarra atvinnugreina hafa lækkað á árinu. Mikil velta hefur verið á hlutabréfamarkaði sl. mánuði. Hræringar og uppstokkun í bankakerfinu virðist hafa haft veruleg áhrif á viðskiptin sl. vikur.

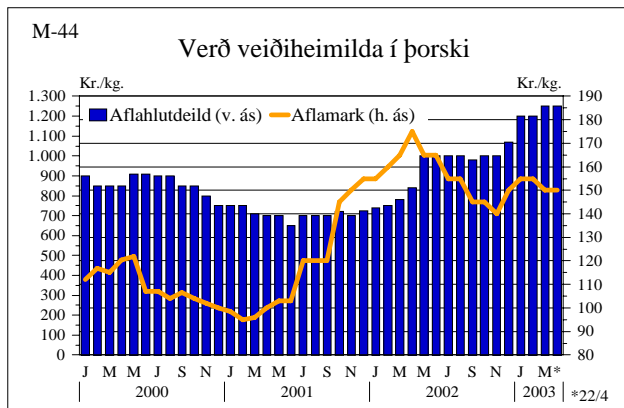
Kvótaverð hefur verið stöðugt að undanförunu, en talið er að verð á þorskvóta kunni að hækka í kjölfar fréttu um

hugsanlega aukningu á þorskveiðiheimildum á næsta fiskveiðiári.

Verð íbúðarhúsnæðis hækkar án afláts. Í mars var íbúðaverð á höfuðborgarsvæðinu 9,5% hærra en fyrir ári. Raunverð íbúðarhúsnæðis er nú orðið hærra en þegar það var hæst árið 2001. Túlka verður vísbendingar um verð atvinnuhúsnæðis af varfærni vegna gisinna gagna. Gögnin benda hins vegar til að lækkun á verði atvinnuhúsnæðis sem hófst á árið 2001 hafi stöðvast eða jafnvel snúist við.

VI Eignamarkaðir

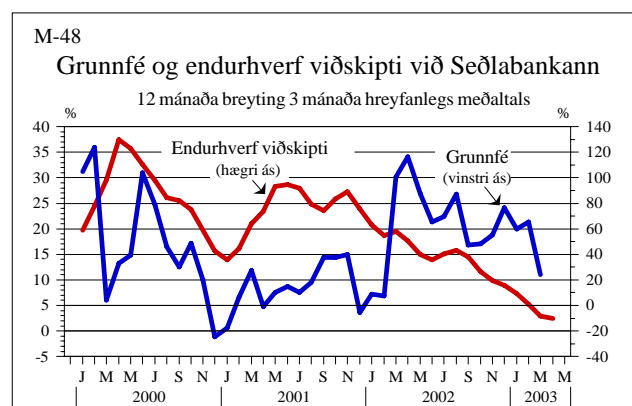
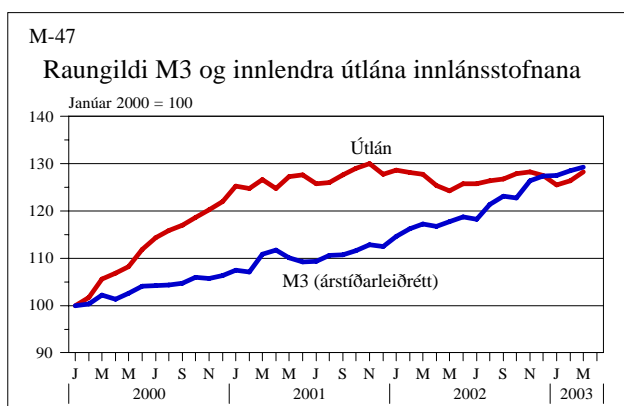
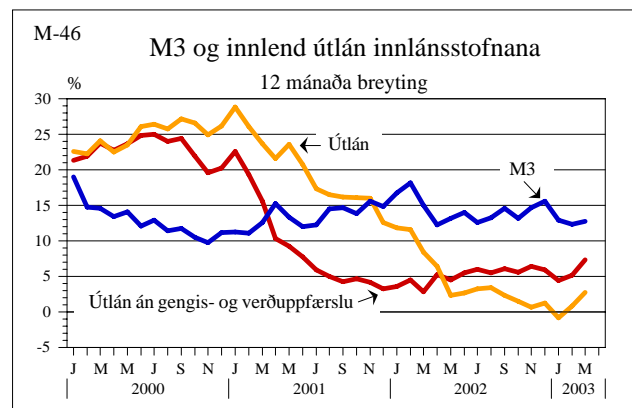
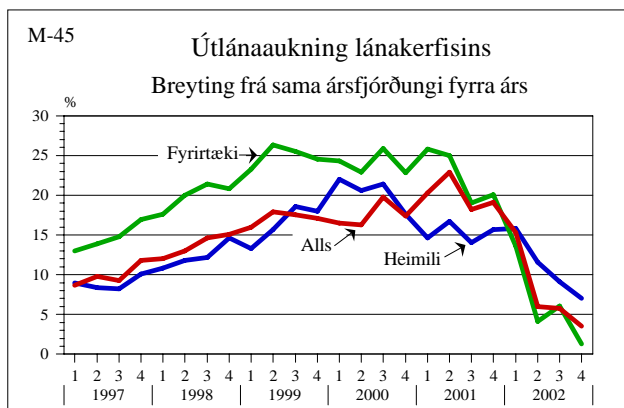
VII Fjármálamarkaðir

Endurhverf viðskipti innlánastofnana það sem af er apríl eru um 9% minni en fyrir ári. Fjárhæð útstandandi samninga 22. apríl var u.þ.b. 74 milljarðar. Hér gæti áhrifa lækkunar á bindiskyldu lánastofnana í Seðlabanka, sem hefur aukið framboð á lausu fé og leitt til lækkunar vaxta á peningamarkaði. Það sem af er aprílmánuði hafa þriggja mánaða peningamarkaðsvextir verið lægri en stýrivextir Seðlabankans. Ekki hefur orðið breyting á útlánavöxtum banka eða sparisjóða.

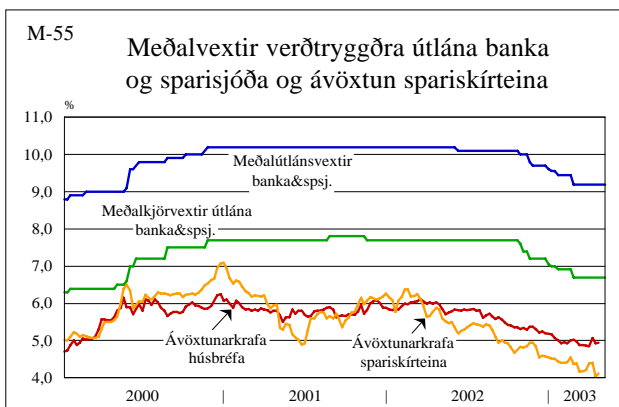
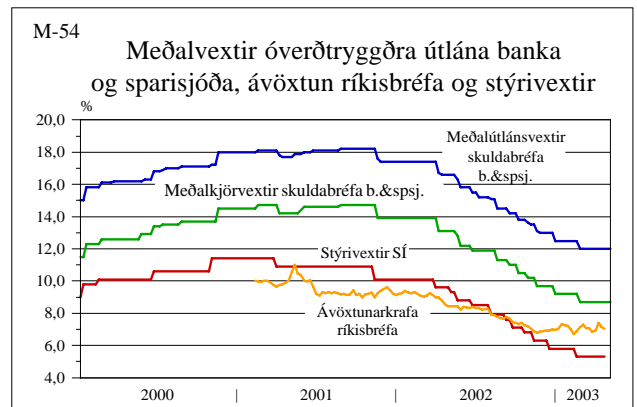
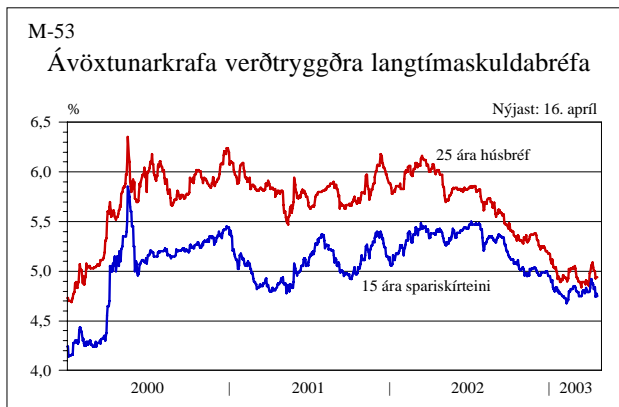
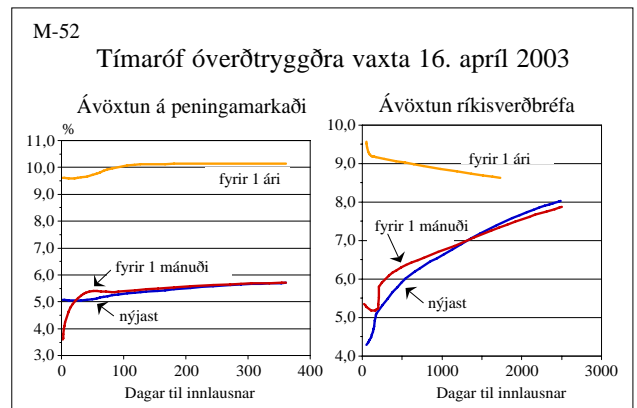
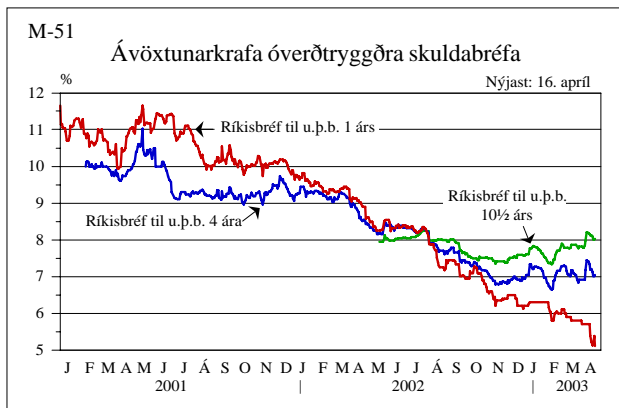
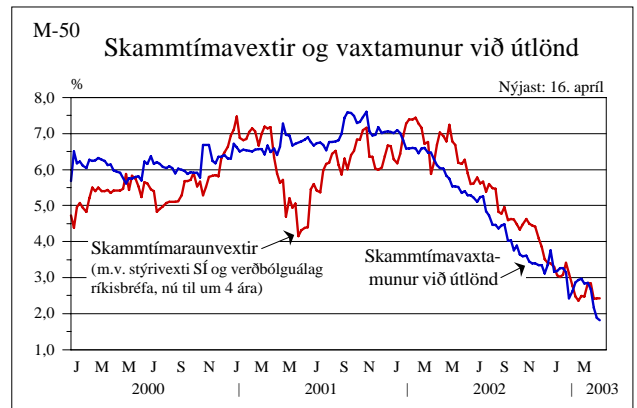
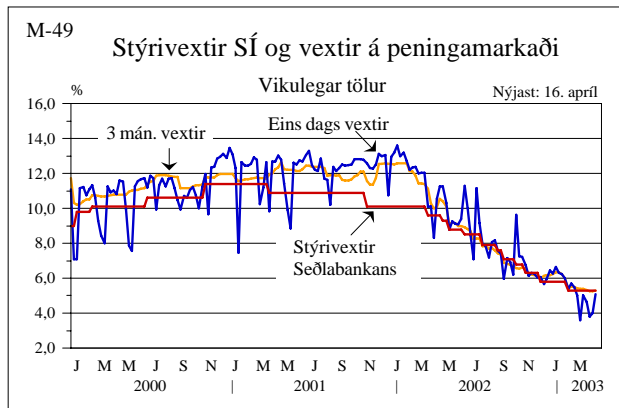
Raunstýrivextir Seðlabankans, mældir með verðbólguálagi óverðtryggðra ríkisbréfa til 4 ára, hafa sveiflast nokkuð undanfarinn mánuð vegna breytinga á verðbólguálagi, en stýrivextir bankans hafa ekki breyst frá 10. febrúar sl. Um

miðjan apríl voru vextirnir svipaðir og við síðustu útgáfu Hagvísu, eða 2½%. Skammtíma vaxtamunur gagnvart útlöndum minnkaði á sama tíma um 1% vegna lækkunar á ávöxtun innlendra ríkisvixla og var 1,8% hinn 16. apríl.

Nokkur sveifla hefur verið á ávöxtunarkröfu skuldabréfa undanfarinn mánuð. Síðustu daga hefur ávöxtunarkrafa verðtryggðra skuldabréfa verið lítillega lægri en fyrir mánuði, en ávöxtunarkrafa óverðtryggðra bréfa til u.þ.b. 7 ára hefur hækkað lítillega. Ávöxtunarkrafa húsbréfa hefur flókt nokkuð undanfarind og er nú lítið breytt frá því fyrir mánuði, en húsbréf til lengri tíma hafa þó lækkað meira en húsbréf til skemri tíma.

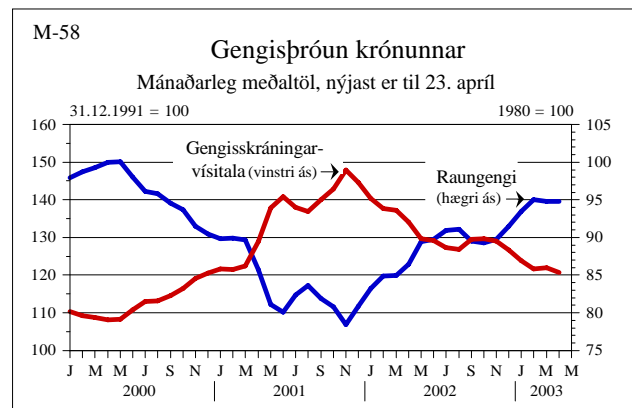
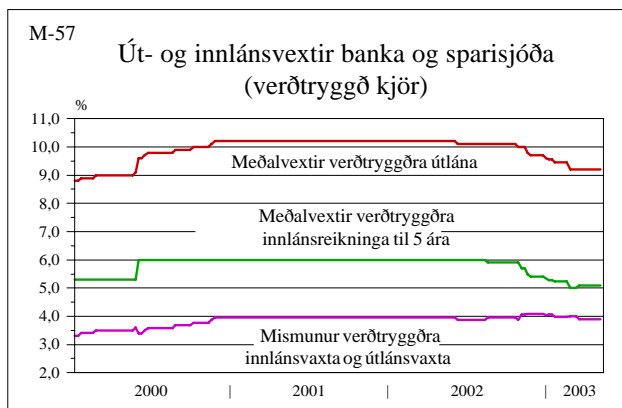

VII Fjármálamarkaðir

VII Fjármálamarkaðir

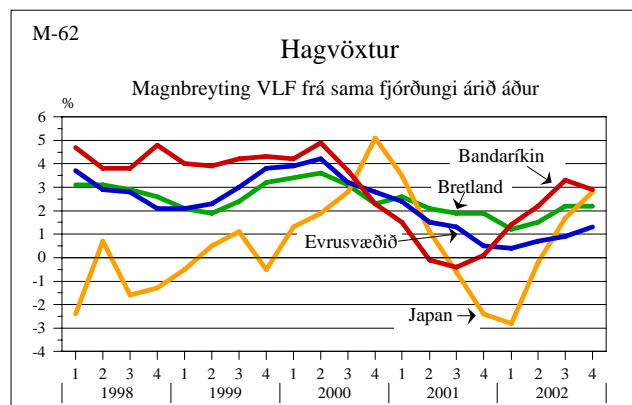
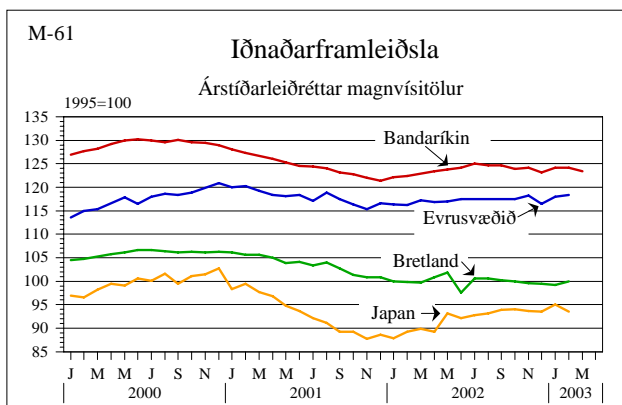
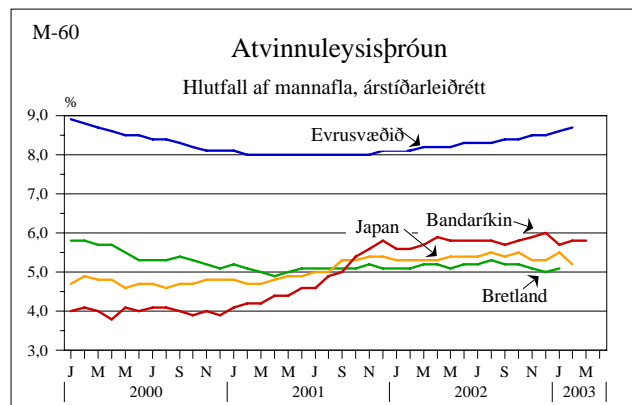
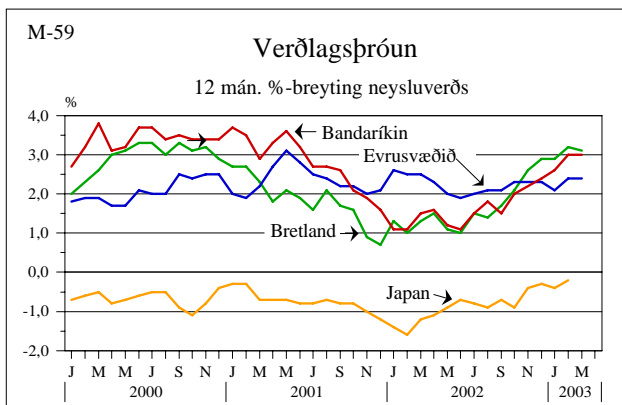
VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Í helstu iðnríkjum er iðnaðarframleiðsla enn í lægð. Í Bandaríkjunum dróst iðnaðarframleiðsla saman í mars um ½%, eða nokkru meira en búist var við. Á evrusvæðinu var smávægileg aukning í febrúar og leitnivöxtur er lítil sem enginn. Í Bretlandi jókst framleiðslan um 0,7% í febrúar, en þriggja mánaða meðaltal sýnir samdrátt, hvort heldur miðað er við næstu þrjá mánuði á undan eða sama tímabil í fyrra. Í Japan minnkaði árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla um 1,7% í febrúar og gerði að engu óvænta uppveiflu í janúar. Leiðandi hagvaxtarvísitala OECD lækkaði í febrúar og bendir til að heimsbúskapurinn sé enn að veikjast.

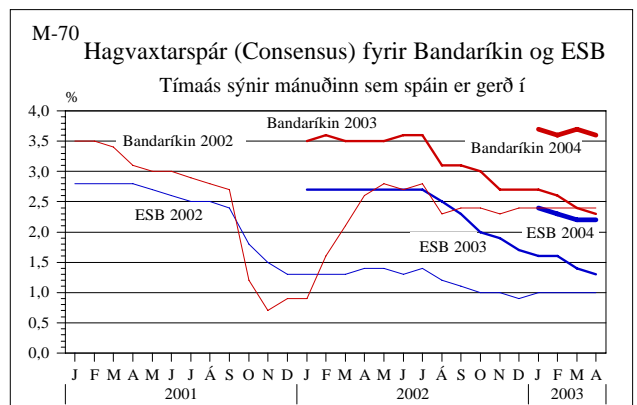
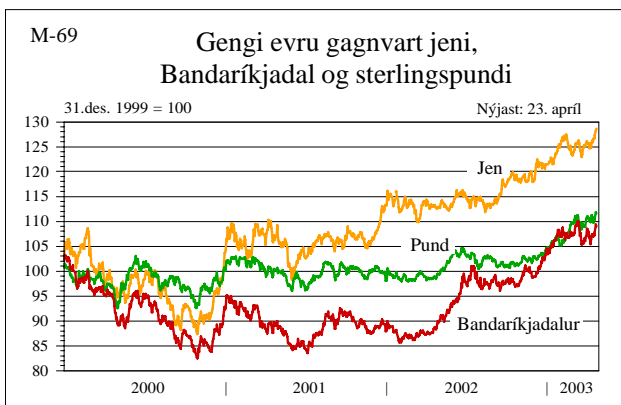
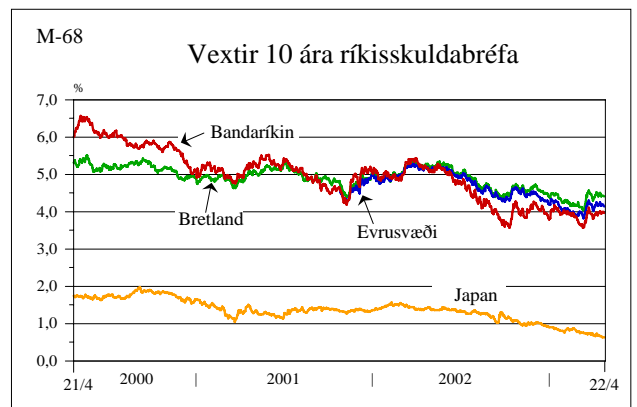
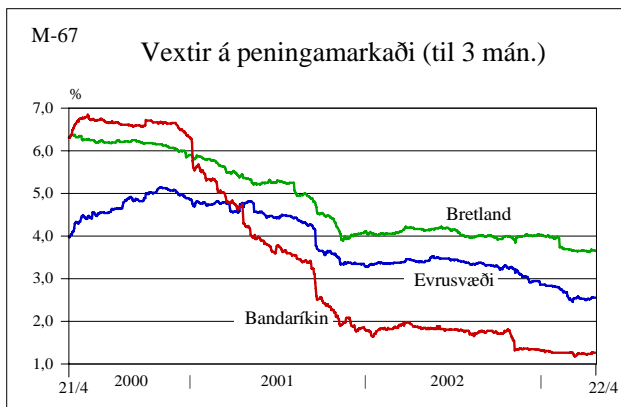
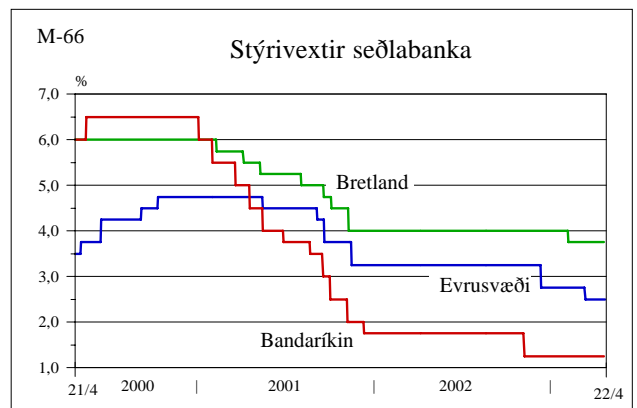
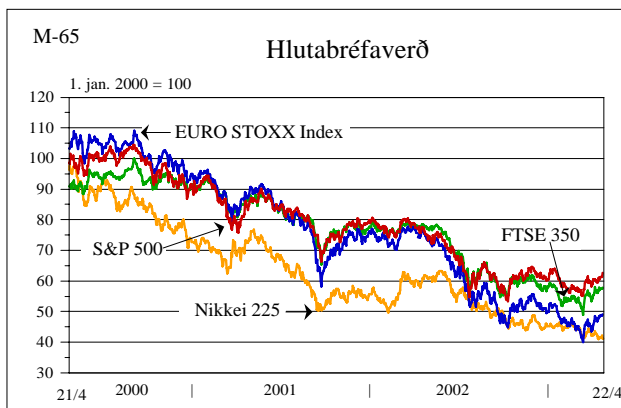
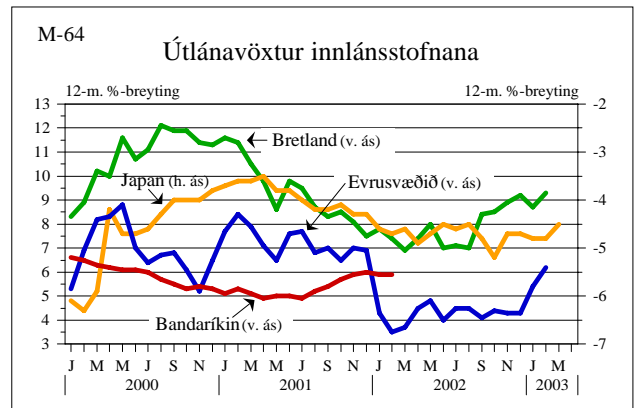
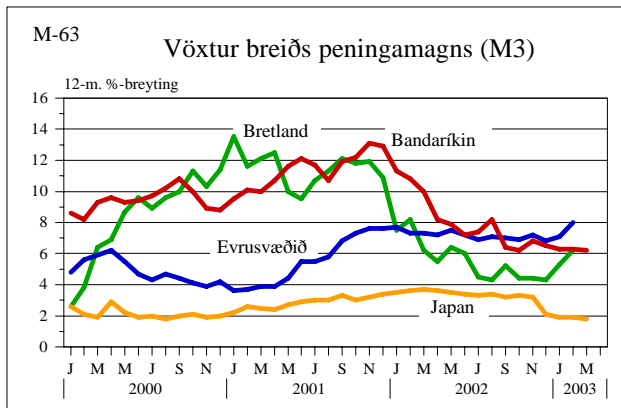
Atvinnuástand er slakt bæði austan hafs og vestan að Bretlandi undanskildu. Atvinnuleysi breytist að vísu ekki mikið en störfum fækkar.

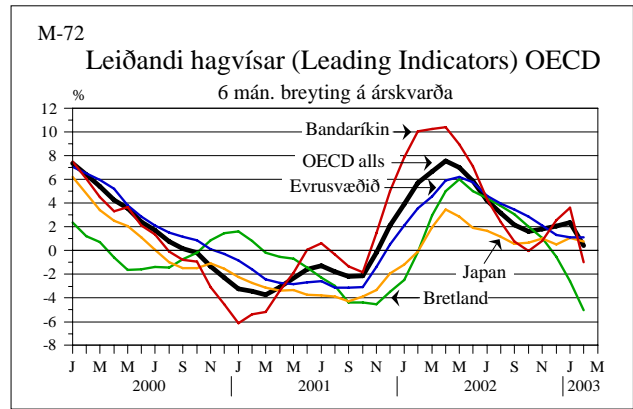
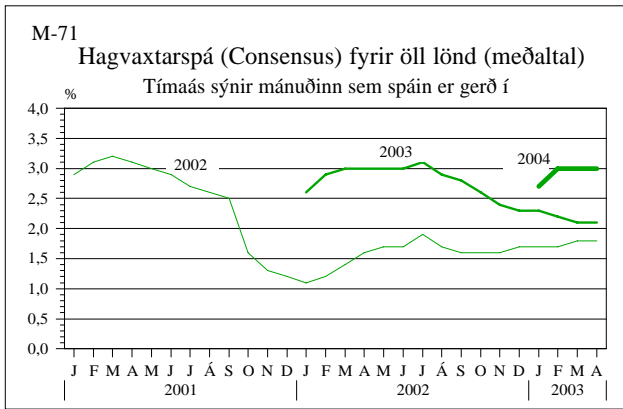
Hátt orkuverð hefur ennþá áhrif á verðbólgu í Evrópu og Ameríku. Á evrusvæðinu var verðbólgan (HICP) 2,4%, en kjarnaverðbólga (sem undanskilur orku o.fl.) var 1,9%.

Hlutabréfaverð hefur verið afar sveiflukennt undanfarna mánuði. Það lækkaði verulega fram undir miðjan mars, en tók við sér eftir að Íraksstríðið hófst. Um þessar mundir eru helstu hlutabréfavísitölur ekki fjarri áramótgildi. Nikkei vísitalan er þó eitthvað lægri og Nasdaq nokkru hærri.

VIII Alþjóðleg efnahagsmál

Skýringar við myndir í Hagvísum Seðlabanka Íslands

Mynd 1. Verðbólga

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða %-breyting neysluverðsvísitölu Hagstofunnar og kjarnavísitalna 1 og 2. Einnig er sýnt verðból gumarkmið Seðlabanka Íslands sem tekið var upp í mars 2001.

Mynd 2. Neysluverðsvísitala eftir eðli og uppruna

Heimild: Hagstofa Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar fjögurra undirliða neysluverðsvísitölunnar: vísitölu húsnæðis, innfluttra vara án áfengis og tóbaks, innlendra vara án búvöru og grænmetis og annarrar þjónustu. Til og með febrúar 1997 er grænmeti innifalið í liðnum innlendar vörur án búvöru og grænmetis. Frá og með mars 1997 breyttist sundurliðun Hagstofu og grænmeti var einnig undanskilið.

Mynd 3. Verð innfluttrar vöru í vísitölu neysluverðs og vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verð á innfluttum vörum án áfengis og tóbaksverðs í vísitölu neysluverðs. Vísitala með meðaltal tímabilsins sem myndin sýnir sem grunnildi. Vöruskiptavegin innflutningsgengisvísitala, meðaltal mánaðar, mars 1997 = 100.

Mynd 4. Verðbólga á Íslandi og í viðskiptalöndunum

Heimild: Hagstofa Íslands, Eurostat. Verðbólga á Íslandi og á EES-svæðinu miðað við 12 mánaða breytingu samræmdrar vísitölu neysluverðs (HICP). Verðbólga í viðskiptalöndunum er miðuð við 12 mánaða breytingu vísitölu neysluverðs í Bandaríkjunum, Japan og Sviss en 12 mánaða breytingu í samræmdrar vísitölu neysluverðs í öðrum viðskiptalöndum.

Mynd 5. Verð matvöru, dagvöru og bensíns

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru 12 mánaða %-breytingar í verðvísitölum þriggja undirflokka neysluverðsvísitölu, matvöru, dagvöru og bensíns.

Mynd 6. Verðbólguvæntingar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mælikvarðar á verðbólguvæntingar eru annars vegar verðbólguvæntingar almennings og fyrirtækja og hins vegar verðbólguálag ríkisskuldabréfa. Væntingar eru skv. könnunum sem Gallup gerir fyrir Seðlabankann. Á árunum 2000-2002 sá IBM (áður PriceWaterHouseCoopers) um kannanirnar á verðbólguvæntingum almennings. Spurt er hver verðbólgan muni verða næstu 12 mánuði. Verðbólguálag ríkisskuldabréfa er mismunur ávöxtunar ríkisbréfa til um 4 ára (RIKB 07 0209) og spariskírteinaflokks sem er svipaðrar tímallengdar (RIKS 05 0410.) Tölur eru í mánaðarlok tímabilið janúar 2000 - júní 2002 og daglegar frá 1. júlí 2002.

Mynd 7. Ársfjórðungslegar þjóðhagsstærðir

Heimild: Hagstofa Íslands. Magnbreyting einkaneyslu, útflutnings, þjóðarútgjalda og vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðungi á fyrra ári.

Mynd 8. Velta samkvæmt virðisaukaskattskýrslum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýndar eru tölur um heildarveltu og veltu innanlandsgreina. Tölur eru staðvartar með vísitölu neysluverðs án bensíns og húsnæðis og eru einnig sýndar árstíðarleiðréttar.

Mynd 9. Dagvöruvelta

Heimild: Samtök verslunar og þjónustu (SVP). Vísitölur veltu í smávölu fyrir dagvöru og áfengi. Staðvart með verðvísitölu viðkomandi vöruflokks í neysluverðsvísitölu. Nóvember 2001=100. Vísitölurnar eru reiknaðar af IMG skv. upplýsingum sem berast beint frá fyrirtækjum og er miðað við að a.m.k. 80% fyrirtækja í greininni skili upplýsingum.

Mynd 10. Greiðslukortavelta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Velta greiðslukorta (samanlögð velta debetkorta og kreditkorta) innanlands og erlendis. Staðvart er með vísitölu neysluverðs (velta innanlands) og meðalgengisvísitölu (velta erlendis). Sýnd er breyting veltu frá fyrra ári í %, annars vegar í einum mánuði og hins vegar á tímabilinu frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar.

Mynd 11. Velta og afkoma skráðra atvinnufyrirtækja

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnd er raunveltuaukning og eftirfarandi hlutföll af veltu: hagnaður fyrir afskriftir og fjármagnsliði, hagnaður eftir skatta og fjármagnsliði. Úrtak er parað við fyrra ár og notaðar fyrirbyggjandi upplýsingar hverju sinni.

Mynd 12. Sementssala og nýskráningar bifreiða

Heimildir: Sementsverksmiðjan hf., Aalborg Portland Ísland hf. og BÍlgreinasambandið. Sementssala tveggja aðila, Sementsverksmiðjunnar hf. og Portland Cement. Hinn síðarnefndi hóf sölu sements hér á landi á árinu 2000. Bæði nýjar og notaðar nýskráðar bifreiðir, allir flokkar (fólks-, hópferða-, vöru- og sendibifreiðir).

Mynd 13. Samningsverð í útbodum og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana

Heimildir: Framkvæmdasýsla ríkisins, Innkaupastofnun Reykjavíkur og Vegagerð ríkisins. Miðað er við ársfjórðungslegt, vegið meðaltal samninga. Sýnd er fjárhæð samninga og hlutfall samningsverðs og kostnaðaráætlana.

Mynd 14. Væntingavísitölur GALLUP

Heimild: GALLUP. Væntingavísitala GALLUP ásamt vísitölum um mat á núverandi ástandi og væntingar til 6 mánaða.

Mynd 15. Vöruskiptajöfnuður sem hlutfall af vöruútflutningi

Heimild: Hagstofa Íslands. Hreyfanlegt 12 mánaða hlutfall.

Mynd 16. Vöruinnflutningur og vöruútflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands. Innflutningur eða útflutningur síðustu 12 mánaða sem hlutfall af 12 mánuðum þar á undan.

Mynd 17. Vöruútflutningur eftir vöruflokkum

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Sýnt er útflutningsverðmæti 3 flokka útflutningsvara (sjávarafurðir, ál og kísiljárn og iðnaðarvörur), reiknað á föstu gengi. Vísitala, janúar 2000=100.

Mynd 18. Árstíðarleidrættur vöruútflutningur

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Verðmæti vöruútflutnings, reiknað á föstu gengi m.v. útflutningsvegna meðalgengisvísitölu. Sýnt er árstíðarleidrætt 3 mánaða hreyfanlegt meðaltal, fyrir heildarvöruútflutning og vöruútflutning að undanskildum skipum og flugvélum.

Mynd 19. Árstíðarleidrættur vöruinnflutningur

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Hreyfanlegt 3 mánaða meðaltal vöruinnflutnings er árstíðarleidrætt. Sett á fast verð og gengi með vísitölu erlends verðlags og meðalgengisvísitölu m.v. innflutning. Vísitala erlends verðlags er fengin með því að veða saman með gengisvoginni vísitölur verðlags í helstu viðskiptalöndum.

Mynd 20. Verð- og magnþróun í vöruviðskiptum

Heimild: Hagstofa Íslands. Verð og magnþróun innflutnings og útflutnings. Almennur innflutningur jafngildir heildarvöruinnflutningi að frátöldum skipum flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður). Almennur útflutningur jafngildir heildarvöruútflutningi að frádregnum skipum, flugvélum og ýmsum vörum (afgangslíður).

Mynd 21. Þjónustujöfnuður

Heimild: Seðlabanki Íslands. Sýnt er breyting verðmætis útfluttrar og innfluttrar þjónustu frá sama fjórðungi fyrra árs, reiknað á föstu gengi.

Mynd 22. Undirþættir viðskiptajafnaðar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Viðskiptajöfnuður í hverjum ársfjórðungi í ma.kr., skipt eftir helstu undirþáttum (vöruskiptajöfnuður, þjónustujöfnuður og þáttatekjujöfnuður.) Rekstrarframlög eru talin með þáttatekjum.

Mynd 23. Mánaðarlegar aflatölur

Heimild: Hagstofan. Mánaðarlegt aflamagn (í tonnum) botnfisks, uppsjávarfisks og annarra tegunda.

Mynd 24. Afli og útflutningsverðmæti sjávarafurða

Heimild: Hagstofan. Afli íslenskra skipa á heimamiðum og fjarimiðum. Sýnt er aflamagn eftir helstu flokkum, uppsafnað frá ársbyrjun til loka næstliðins mánaðar. Verðmæti útfluttra sjávarafurða eru f.o.b.-tölur á nafnvirði, frá áramótum, en ná oftast mánuði styttra fram en aflamagnið.

Mynd 25. Verð á sjávarafurðum og áli

Heimild: Hagstofa Íslands og London Metal Exchange (LME). Verð sjávarafurða mælt í íslenskum krónum er reiknað á Hagstofu Íslands. Það er umreiknað yfir í erlendan gjaldmiðil með því að deila með vöruskiptavog m.v. útflutning. Verð áls frá LME. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl og auk þess nýjasta álverð. Ekki er árstíðarleidrætt.

Mynd 26. Olíu- og bensínverð

Heimild: Bloomberg. Hráolía, bensín og IPE, framvirkt verð. Sýnd eru mánaðarleg meðaltöl, seinustu dagverð og framvirkt verð næstu fjögurra ársfjórðunga.

Mynd 27. Hrávöruverð á heimsmarkaði

Heimild: EcoWin/IMF. Mánaðarlegar tölur. Hrávöruverð án eldsneytis, verð á grunnmálum og verðlag matvæla.

Mynd 28. Ársfjórðungslegt raungengi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Raungengi miðað við hlutfallslegt neysluverð annars vegar og hlutfallsleg laun hins vegar.

Mynd 29. Atvinnuleysi

Heimild: Vinnuálastofnun, Seðlabanki Íslands. Mánaðarlegar tölur. Skráð atvinnuleysi sem hlutfall af mannafla, mælt og árstíðarleidrætt. Skráð atvinnuleysi er meðalfjöldi einstaklinga sem skráðir eru á atvinnumiðlunum á öllu landinu, sem hlutfall af áætluðum mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Mynd 30. Atvinnuleyfi og störf í boði

Heimild: Vinnuálagstofnun. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Heildarfjöldi útgefna atvinnuleyfa er sýndur og einnig fjöldi nýrra leyfa (og leyfa vegna nýs vinnustaðar). Framboð á lausum störfum hjá vinnumiðlunum í lok hvers mánaðar.

Mynd 31. Áætlaður fjöldi starfandi

Heimildir: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Fjöldi starfandi er áætlaður af Hagstofu út frá staðgreiðslugögnum og upplýsingum úr vinnumarkaðskönnun Hagstofu.

Mynd 32. Vinnumagn og meðalvinnutími á viku

Heimildir: Hagstofa Íslands. Hagstofan kannar í apríl og nóvember stöðuna á vinnumarkaði. Hringt er í slembiúrtak úr þjóðskrá. Við útreikning á meðalvinnutíma er aðeins reiknað með þeim svarendum sem höfðu unnið í 1 klst. eða fleiri í aðalstarfi eða aukastarfi í viðmiðunarviku. Vinnumagn er margfeldi meðalvinnutíma og fjölda við vinnu í viðmiðunarviku.

Mynd 33. Atvinnuleysi skv. könnun Hagstofu

Heimild: Hagstofa Íslands. Hagstofan kannar í apríl og nóvember stöðuna á vinnumarkaði. Hringt er í slembiúrtak úr þjóðskrá og athugað hverjir eru í vinnu og hverjir ekki. Miðað er við skilgreiningar ILO (Alþjóðavinnuálagstofnunarinnar). Vegna breytinga á framkvæmd vinnumarkaðskannana frá og með janúar 2003 eru niðurstöður ekki fyllilega sambærilegar við fyrri niðurstöður.

Mynd 34. Launavísitala og kaupmáttur launa

Heimild: Hagstofa Íslands. 12 mánaða breyting launavísitölunnar, tímabil miðast við útreikningstíma. Kaupmáttur sem launavísitala staðvirt með vísitölu neysluverðs.

Mynd 35. Laun á almennum markaði, hjá opinberum starfsmönnum og launaskrið

Heimild: Hagstofa Íslands, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungslegar tölur. Laun á almennum markaði og laun hjá opinberum starfsmönnum og bankamönnum eru undirliðir launavísitölunnar. Tímabil miðast við útreikningstíma vísitölunnar. Launaskrið er hækkun launa á almennum markaði samkvæmt launavísitölu umfram mat hagfræðisviðs á hækkun vegna kjarasamninga. Myndin sýnir launaskrið yfir sl. 4 ársfjórðunga.

Mynd 36. Tekjuafgangur og hrein lánsfjárförf ríkissjóð

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Tekjuafgangur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar, sýndur sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárförf frá ársbyrjun sem hlutfall af tekjum. Lánsfjárförf er halli ríkissjóðs að viðbættum löngum og stuttum útlánnum umfram heimtar afborganir og eignasölu. Jákvæð lánsfjárförf merkir halla og neikvæð lánsfjárförf merkir lánsfjárafang.

Mynd 37. Tekjur og gjöld ríkissjóðs

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. Sýnd er hlutfallsleg breyting tekna og gjalda ríkissjóðs á milli ára, miðað við uppsafnaðar tölur frá ársbyrjun til loka hvers mánaðar. Óregluglegum liðum er sleppt til að gera tölur samanburðarhæfar milli ára.

Mynd 38. Þróun skatttekna

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala. Þrír flokkar skatttekna; staðgreiðsla og tryggingagjald, virðisaukaskattur og gjöld tengd innflutningi og áfengi.

Mynd 39. Þróun ríkisútgjalda

Heimild: Ríkisbókhald, Seðlabanki Íslands. 12 mánaða raunbreyting milli 4ra mánaða hlaupandi meðaltala. Þrír flokkar útgjalda ríkis; almenn mál og löggæsla; félags-, heilbrigðis- og menntamál; atvinnumál.

Mynd 40. Hlutaáhrif markaður: Mánaðarleg velta og dagleg verðþróun

Heimild: Kauphöll Íslands. Sýnd er mánaðarleg heildarvelta skráðra hlutabréfa (á þingi og utan þings) og dagleg gildi úrvals vísitölu og þingvísitölu aðallista. Nýjasta talan um veltu er velta yfirstandandi mánaðar fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 41. Fasteignaverð: íbúðaverð á höfuðborgarsvæði

Heimild: Fasteignamat ríkisins og Hagstofa Íslands. Núvirt fermetraverð í fjölbýli og sérþýli á höfuðborgarsvæðinu. Sýnd er vísitala raunverðs og 12 mánaða breyting nafnverðs. Mánaðargildin eru hreyfanleg þriggja mánaða meðaltöl. Nýjustu tölur eru bráðabirgða-tölur byggðar á verðþróun reiknaðrar húsaleigu í vísitölu neysluverðs.

Mynd 42. Raunverð atvinnuhúsnæðis á höfuðborgarsvæði

Heimildir: Fasteignamat ríkisins, Seðlabanki Íslands. Ársfjórðungstölur. Vegið meðaltal iðnaðar, verslunar og skrifstofuhúsnæðis, 1995=100. Sýnt er bæði einfalt meðaltal samninga og vegið eftir stærð húsnæðis.

Mynd 43. Íbúðalánasjóður: afgreidd húsbref og afgreiddar umsóknir vegna nýbygginga og endurbóta

Heimild: Íbúðalánasjóður og Fasteignamat ríkisins. 3ja mánaða hreyfanleg meðaltöl. Tölur Íbúðalánasjóðs um afgreidd húsbref á nafnverði og markaðsvirði í hverjum mánuði eru staðvartar með vísitölu fermetraverðs íbúðarhúsnæðis á höfuðborgarsvæðinu. Fjöldi afgreiddra húsbrefalána til nýbygginga einstaklinga og byggingaraðila og til endurbóta.

Mynd 44. Verð veiðiheimilda í þorski

Heimild: LÍÚ og Kvótaþing. Sýnt er meðalverð hvers mánaðar á aflahlutdeild (varanlegur kvóti) og aflamarki (leigukvóti eða skammtímakvóti) í þorski.

Mynd 45 Útlánaaukning lánakerfisins

Heimild: Seðlabanki Íslands. Breyting frá sama ársfjórðungi síðasta árs. Útlán til heimila, fyrirtækja og útlán alls.

Mynd 46. M3 og innlend útlán innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. 12 mánaða %-breytingar á mánaðarlokatölum. Breyting útlána er með FBA hf. frá og með mars 1999 og með Kaupþingi banka hf. frá janúar 2002. Útlánaþróun er einnig sýnd leiðrétt fyrir áætluðum áhrifum verðlags- og gengisbreytinga á stofn verðtryggðra og gengistryggðra lána.

Mynd 47. Raungildi M3 og innlendra útlána innlánsstofnana

Heimild: Seðlabanki Íslands. Staða í lok hvers mánaðar er færð til fasts verðs með neysluverðsvísitölu. M3 er árstíðarleiðrétt. Í mars 1998 bætast útlán FBA hf. við vísitölu útlána og Kaupþing banki hf. í janúar 2002. Janúar 2000=100.

Mynd 48. Grunnfé og endurhverf viðskipti við Seðlabankann

Heimild: Seðlabanki Íslands. Grunnfé Seðlabankans og staða endurhverfra viðskipta lánastofnana við Seðlabankann. Sýnd er 12 mánaða breyting 3 mánaða meðaltala.

Mynd 49. Stýrivextir Seðlabanka Íslands og vextir á peningamarkaði

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar tölur um ávöxtun í endurhverfum verðbréfasamningum Seðlabankans við lánastofnanir og ávöxtun á peningamarkaði á skuldbindingum til 1 dags og 3 mánaða.

Mynd 50. Skammtíma vextir og vaxtamunur við útlönd

Heimild: Seðlabanki Íslands. Munur 3 mánaða ríkisvixlavaxta á Íslandi og í viðskiptalöndunum. Skammtímarauvextir eru reiknaðir sem vextir í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans leiðréttir fyrir verðbólguálagi ríkisbréfa. Verðbólguálagið er munur á ávöxtunarkröfu óverðtryggðra ríkisbréfa og verðtryggðra spariskírteina. Frá og með júlí 2002 er miðað við flokkana RIKB 07 0209 og RIKS 05 0410. Fram að því var miðað við flokkana RIKB 03 1010 og RIKS 03 0210. Vikulegar tölur.

Mynd 51. Ávöxtunarkrafa óverðtryggðra skuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun ríkisbréfa miðað við hagstæðasta kauptilboð til u.þ.b. 1 árs, 4½ árs og 11 ára (RIKB 03 1010, RIKB 07 0209 og RIKB 13 0517). Meðalvextir á óverðtryggðum skuldabréfum banka og sparisjóða.

Mynd 52. Tímaróf óverðtryggðra vaxta

Heimild: Seðlabanki Íslands. Myndin vinstra megin sýnir REIBOR-vexti á lánum til mislangs tíma. Myndin hægra megin sýnir vexti í kauptilboðum á ríkisvixlum og ríkisbréfum.

Mynd 53. Ávöxtunarkrafa verðtryggðra langtímaskuldabréfa

Heimild: Seðlabanki Íslands. Ávöxtun miðað við hagstæðasta kauptilboð viðskiptavaka í 15 ára spariskírteini og húsbref. Sýndir eru flokkarnir RS15 1001 og IBH26 0315. Meðalvextir á verðtryggðum skuldabréfum banka og sparisjóða.

Mynd 54. Meðalvextir óverðtryggðra útlána banka og sparisjóða, ávöxtun ríkisbréfa og stýrivextir

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á óverðtryggðum skuldabréfalánnum banka og sparisjóða, ávöxtunarkrafa ríkisbréfa til um 4 ára (flokkur RIKB 07 0209) og vextir í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 55. Meðalvextir verðtryggðra útlána banka og sparisjóða og ávöxtun spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Meðalvextir og meðalkjörvextir á verðtryggðum skuldabréfalánnum banka og sparisjóða og ávöxtunarkrafa húsbrefa (flokkur IBH 26 0315) og spariskírteina (flokkur RIKS 05 0410).

Mynd 56. Mismunur meðalkjörvaxta og stýrivaxta, mismunur útlánsvaxta banka og ávöxtunarkrafa spariskírteina

Heimild: Seðlabanki Íslands. Mismunur óverðtryggðra meðalútlánsvaxta banka og sparisjóða og ávöxtunarkröfu spariskírteina til um 2 ára (flokkur flokkur RIKS 05 0410) (þessar raðir eru sýndar í mynd 54). Mismunur óverðtryggðra meðalkjörvaxta banka og sparisjóða og vaxta í endurhverfum verðbréfakaupum Seðlabankans.

Mynd 57. Út- og innláns vextir banka og sparisjóða (verðtryggð kjör)

Heimild: Seðlabanki Íslands. Vegið meðaltal meðalvaxta óverðtryggðra skuldabréfalána og vegið meðaltal innlánsvaxta á verðtryggðum reikningum bundnum í 60 mánuði hjá bönkum og sparisjóðum.

Mynd 58. Gengisþróun krónunnar

Heimild: Seðlabanki Íslands. Raungengi, mánaðarlegar tölur miðað við hlutfallslegt neysluverð. Gengisskráningarvísitala íslensku krónunnar, mánaðarleg meðaltöl. Nýjasta gildi gengisskráningarvísitölu er meðaltal þeirra daga sem liðnir eru í mánuðinum fram að útgáfu Hagvísu.

Mynd 59. Verðlagsþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar 12 mánaða breyting neysluverðs í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 60. Atvinnuleysisþróun erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt atvinnuleysi (fjöldi atvinnulausra sem hlutfall af mannafla) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 61. Iðnaðarframleiðsla erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Árstíðarleiðrétt iðnaðarframleiðsla sem vísitala (1995=100) í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 62. Hagvöxtur erlendis

Heimild: EcoWin. Ársfjórðungslegar tölur. Magnbreyting vergrar landsframleiðslu frá sama fjórðung á fyrra ári í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Bretlandi og Japan.

Mynd 63. Vöxtur breiðs peningamagns erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Peningamagn skilgreint sem M3 eða því sem næst.

Mynd 64. Útlánavöxtur innlánsstofnana erlendis

Heimild: EcoWin. Mánaðarlegar tölur. Útlán án markaðsverðbréfa. Tölur fyrir Bretland eru aðeins útlán til einkageira.

Mynd 65. Hlutabréfaverð erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Sýndar eru breiðar hlutabréfavísitölur; S&P 500 í Bandaríkjunum, EURO STOXX Index á evrusvæðinu, FTSE 350 í Bretlandi og Nikkei 225 í Japan. Vísitölurnar eru allar settar á 100 í ársbyrjun 2000.

Mynd 66. Stýrivextir seðlabanka erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur um stýrivextir Seðlabanka í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 67. Vextir á peningamarkaði erlendis

Heimildir: EcoWin. Daglegar tölur um vexti á peningamarkaði til 3 mánaða í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu og í Bretlandi.

Mynd 68. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa erlendis

Heimild: EcoWin. Daglegar tölur. Vextir 10 ára ríkisskuldabréfa í Bandaríkjunum, á evrusvæðinu, í Japan og Bretlandi.

Mynd 69. Gengi evru gagnvart jeni, Bandaríkjadal og bresku pundi

Heimild: Seðlabanki Íslands. Daglegar vísitölur. Krossgengi m.v. íslenska krónu. Vísitölurnar eru settar á 100 31. desember 1999.

Mynd 70. Hagvaxtarspár fyrir Bandaríkin og ESB

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu í Bandaríkjunum og í Evrópusambandinu. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 71. Hagvaxtarspár fyrir öll lönd (meðaltal)

Heimild: Concensus Forecasts. Spá um árlegan raunvöxt vergrar landsframleiðslu að meðaltali í þeim löndum sem Consensus Forecasts birtir spár fyrir. Byggt á mánaðarlegum spám 240 stofnana víðsvegar um heim sem vegnar eru saman. Sýndar eru spár fyrir næstliðið ár, yfirstandandi ár og næsta ár, og er einn ferill fyrir hvert ár.

Mynd 72. Leiðandi hagvísar (Leading Indicators) OECD

Heimild: EcoWin, OECD. 6 mánaða breyting á árskvarða. OECD, Bandaríkin, evrusvæðið, Bretland og Japan. Leiðandi hagvísar OECD eru samsettir og byggjast á breiðu safni annarra hagvísa.